

Модуль 2. Один стимул - багато реакцій

Лекція 22. Освітнє новаторство в США та моделі компетенцій

Цілком очевидно, що всі країни перманентно реформують свої освітні системи відповідно до запитів, які висуває життя. Добре відомий експерт з питань освіти Кен Робінсон стверджує, що історія освітньої політики – це історія коливання між двома полюсами: «стандартизація – індивідуалізація». Тоді як ефективна освіта – це рівновага між суворими правилами і свободою.

Якщо ми пригадаємо положення філософії освіти, то нам слід згадати основну суперечність освітнього процесу: суспільне ТРЕБА та індивідуальне ХОЧУ. Два полюси філософії освіти можна представити словами-маркерами, вживання яких свідчить про приналежність відповідній системі координат. Представимо їх у вигляді таблиці.

Таблиця 1. Основна суперечність освітнього процесу.

ТРЕБА	ХОЧУ
- ТРАДИЦІЇ	- ІННОВАЦІЇ
- ГРУПА	- ОСОБИСТІСТЬ
- ТЕОРІЯ	- ПРАКТИКА
- ЗОВНІШНІЙ СВІТ	- ВНУТРІШНІЙ СВІТ
- СТАНДАРТИЗАЦІЯ	- ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ
- СОЦІОЦЕНТРИЗМ	- ПЕДОЦЕНТРИЗМ
РІВНОВАГА	

В освіті, як в бухгалтерії, варто тримати баланс. Проте, в освіті працюють люди, освітою керують люди, а тому схильні до надмірного коливання. Лейтмотивом освітніх реформ у ХХ столітті була стандартизація: визначення базового змісту освіти, обов'язкового для всіх та тестування знань. На початку ХХІ століття маятник хитнувся в протилежний бік: пропагується індивідуалізація навчання та дестандартизація контролю. Освіта в Україні суцільно стандартизована і забюрократизована. Нам необхідно відшукати розумний баланс між обов'язковими вимогами та свободою учасників освітнього

процесу. Держстандарт має вимагати обов'язкового засвоєння найфундаментальніших знань та умінь, а решта 50 % змісту (часу) має бути надана на розсуд вчителя.

Якщо звернутися до наших програм (приміром, з історії), то можна отетеріти від обсягів змісту, що його пропонують учням до засвоєння. А скільки критики на адресу програм? Постає закономірне запитання: «А чому ми так не довіряємо вчителю, що не надаємо йому право самостійно визначати траєкторію навчання?"». Вагомим аргументом на користь цієї позиції є те, що багато з того, що ми вивчаємо в школі, цілковито не затребуване в житті.

Різними міжнародними організаціями розробляються моделі компетенцій. Наразі вважається, аби чогось навчитися учень повинен постійно думати, висловлювати свою точку зору, ставити запитання, відповідати на запитання. Ці ідеї по-різному деталізуються, проте стисло вони представлені в моделі «4К»:

- критичне мислення;
- комунікація;
- командна праця;
- креативність.

Таким чином, освіта має базуватися на творчій праці, розвиткові критичного мислення, комунікативних здібностей (емоційний інтелект) та на роботі в команді.